

Ә. КЕКІЛБАЕВ – ҰЛЫ ГУМАНИСТ

«Әбекең - әлемдік өркениеттің ортақ қазынасына олжа салған суреткер. Көркем ойдың, көркем әдебиеттің көсемсөзге жол берген тұсында ол ел-жұртына үлгі беретін үрдіске қол артып, уақыт мінберіне көтерілді. Азынан жарылды, адалынан сөйледі. Әлі де қоғам мен қауымды толғандырған келелі мәселелерде кең толғар пайым қажет болғанда, қаламына қайраткер сөз ұштып, шынайы пікірі мен шырайлы бәтуасын жайып салады. Жұртының мүддесі үшін жазары таусылмаған жазушы болу да бір бақыт қой. Шіркін-ай, осындай қазақ көбірек болса екен деп тілеймін!»

Н. Назарбаев

Әбіш Кекілбайұлының алғашқы өлеңдер жинағы «Алтын шуақ» 1962 жылы, «Бір шөкім бұлт» 1965 жылы жарық көрді.

Әбіш Кекілбаев ауыл өмірінен жазылған повесть, әңгімелер жинағы «Дала балладалары» - Әбіш Кекілбайұлының кең тынысты эпик, суреткерлік болашағын танытады. 1974 жылы «Дәуірмен бетпе-бет» сын мақалалар жинағы, «Бір уыс топырақ», 1979 жылы «Тырау тырау тырналар», Маңғыстау түбегінің өткені, бүгіні, болашағы туралы «Ұйқыдағы арудың оянуы» тарихи танымдық баян, 1982 жылы «Шыңырау» повестер жинағы, 1992-93 жылдары Таңдамалы екі томдық, 1995 жылы «Заманмен сұхбат» 1998 жылы «Азаттықтың ақ таңы», публицистикалық мақалалары, толғамдары, 1999 жылы 12 томдық шығармалар жинағы жарыққа шықты.

Әбіш Кекілбайұлының «Үркер» (1981), «Елең-алаң» (1984) романдары қазақ әдебиетінің үлкен табысы ретінде бағаланып, Қазақ КСР Мемлекеттік сыйлығын алды.

2001 жылы шыққан «Талайғы Тараз», 2002 жылы шыққан «Шандоз» тарихи тақырыпты ғылыми дәйекпен, дерекпен түсінікті ұғымды етіп жеткізудің жаңа бағыт-бағдарын белгілеп берді. 2009 жылы «Сыр десте» деп аталатын автордың көп жылдық ой-толғаулары, эссе, естелік, сөйлеген сөздерінің 5 томдық жинағы жарыққа шықты.

Әбіш Кекілбайұлының көптеген шығармалары ТМД халықтары мен шетел тілдеріне аударылған. Ол ҚазССР Мемлекеттік сыйлығының 1986, Қазақстан Республикасы Президентінің бейбітшілік және рухани келісім сыйлығының 1995, «Отан» орденімен 1999, Түркі елдері қауымдастығының шешімімен «Түркі дүниесіне сіңірген еңбегі үшін сыйлығын» алады. 2003 жылы «Қазақстанның Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев» орденімен марапатталды.

Қазақ тіліндегі әдебиеттер абонементі 2019 жылдың 6 желтоқсанында Әбіш Кекілбаевтың 80 жылдығына орай «Ә. Кекілбаев-ұлы гуманист» атты кітап көрмесін ұйымдастырды.

Әдебиеттер тізімі:

1. Акутагава, Р. Новеллалар. Мың канатты тырна. Алтын ғибалатхана / Р. Акутагава, Я. Кавабата, Ю. Мисима, Х. Мураками; құраст. Ә. Кекілбаев. - Астана: Аударма, 2010. - 560 б.
2. Әбіш Кекілбаев: өнегелі өмір / ред. Ф.М. Мұтанов. - Өнегелі өмір. - Алматы: Қазақ университеті, 2016. - 386 с. - (Өнегелі өмір).
3. Бораш, Б. Т. Қазақ поэзиясындағы хандар тұлғасы: оқулық / Б. Т. Бораш. - Алматы: Дәуір, 2012. - 440 б. - (ҚР Жоғары оқу орындарының қауымдастығы).
4. Бунин, И. Арсеньевтің өмірі / И. Бунин; аудар. Қ. Ысқақ. - Астана: Аударма, 2006. - 592 б.
5. Гоголь, Н. В. Өлі жандар. Күйме. Тарас Бульба. Шинель / Н. В. Гоголь. - Астана: Аударма, 2010. - 512 б. - (Әлем әдебиеті кітапханасы).
6. 21 рассказ писателей Казахстана - Алматы: Абай клубы, 2007. - 404 с.
7. Дүйсенбаева, Ж. Әбіш Кекілбаев шығармаларындағы тарих тағылымы/ Ж. Дүйсенбаева. - Алматы: Арыс, 2007. - 296 б.
8. Кекілбайұлы, Ә. Азаттықтың ақ таңы/ Ә. Кекілбайұлы. - Алматы: Қазақстан, 1998. - 736 б.
9. Кекілбайұлы, Ә. Шығармаларының жиырма томдық толық жинағы / Ә. Кекілбайұлы. - Алматы: Жазушы, 2010 - .Т.10: Көсем сөздер. - 328 б.
10. Кекілбайұлы, Ә. Шығармаларының жиырма томдық толық жинағы / Ә. Кекілбайұлы. - Алматы: Жазушы, 2010 - .Т.2: Үркер. - 312 б.
11. Кекілбаев, Ә. Махаббат мұнарасы: роман / Ә. Кекілбаев. - Алматы: Раритет, 2005. - 288 б.: сур.
12. Кекильбаев, А. Баллады забытых лет / Кекильбаев А. - М.: Известия, 1979. - 448 с.: ил.
13. Кекильбаев, А. Баллады степей: повести / Кекильбаев А. - М.: Молодая гвардия, 1975. - 272 с.: ил.
14. Кекильбаев, А. Всполохи: роман / Кекильбаев А. - Алма-Ата: Жалын, 1991. - 576 с.
15. Кекильбаев, А. Конец легенды: роман / Кекильбаев А. - Алматы: Жалын, 1979. - 240 с.
16. Кекильбаев, А. Конец легенды: трилогия / Кекильбаев А. - Алматы: Аударма, 2009. - 556 с. - (Библиотека казахской литературы).
17. Кекильбаев, А. Мартовский снег: повести, рассказы / Кекильбаев А. - Алма-Ата: Жазушы, 1985. - 264 с.
18. Кекильбаев, А. Мартовский снег: роман, повести, рассказы / Кекильбаев А. - М.: Советский писатель, 1988. - 608 с.
19. Кекильбаев, А. Плеяды - созвездие надежды: роман / Кекильбаев А. - Алма-Ата: Жалын, 1987. - 480 с.
20. Кекильбаев, А. Романы, повести, рассказы, драма, статьи в VI томах / А. Кекильбаев. - Алматы: Жазушы, 2001 - .Т.5: Жазушы. - 488 с.
21. Кекілбаев, Ә. Дала балладалары / Ә. Кекілбаев. - Алматы: Жазушы, 2001 - Т.2: повестер. - 232 б.
22. Кекілбаев, Ә. Күй: повесть / Ә. Кекілбаев. - Алматы: Өнер, 1981. - 88 б.
23. Кекілбаев, Ә. Уақытпен сөйлесу / Ә. Кекілбаев. - Алма-Ата: РАУАН, 1996. - 128 б.
24. Кекілбаев, Ә. Ханша-Дария хикаясы: балладалар мен роман / Ә. Кекілбаев. - Алматы: Атамұра, 2003. - 248 б.
25. Қазақстан жазушылары XX ғасыр: анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы, А. Естен. - Алматы: Ана тілі, 2004. - 392 б.
26. Қазақтың жүз романы: оқу құралы / құраст. Р. Нұрғали. - Астана: Фолиант, 2004. - 456 б.
27. Қалдырған ізі мәңгілік: ә. Тыныбаев туралы естеліктер / құраст. Н. Тыныбаев. - Алматы: Білім, 2006. - 616 б. : сур. - (Әдеби мемуарлар).
28. Маңғыстау энциклопедиясы / ред. Ә. Кекілбаев. - Алматы: Атамұра, 1997. - 384 б.: 32 түрлі-түсті жапсырма.
29. Писатели Казахстана: справочник / сост. М. Ауэзов. - Алма-Ата: ЖАЗУШЫ, 1982. - 280 с.

30. Сарсенбаев, О. Менің мекенім: мақалар / О. Сарсенбаев. - Алматы : Қайнар, 2002. - 544 б.
31. Сулейменов, О. Арғымақтар: өлеңдер / О. Сулейменов. - Алматы: Жазушы, 2005. - 80 б.
32. Тоқсамбаева, А. Қазіргі қазақ әдебиеті (1960-2000): оқу құралы / А. Тоқсамбаева. - Астана : Фолиант, 2013. - 160 б. - (Жоғары білім).
33. Тұрысбек, Р. Қазіргі кезең әдебиеті: оқулық / Р. Тұрысбек, Қ. Байтанасова. - Астана: Фолиант, 2014. - 360 б. - (Жоғары білім).
34. Тұрысбек, Р. Тәуелсіздік кезеңдегі қазақ әдебиеті: оқу құралы / Р. Тұрысбек. - Алматы: ТехноЭрудит, 2019. - 432 б.
35. Уайльд, О. Дориан Грейдің портреті. Ай мен карабакыр. Новеллалар: романдар / О. Уайльд, С. Моэм, Э. По; құраст. Ә. Кекілбаев. - Астана: Аударма, 2010. - 488 б. - (Әлем әдебиеті кітапханасы).

